

Základní a Mateřská škola ve Střelicích, Komenského 2, Střelice

Školní vzdělávací program pro Školní družinu

**Školní družina při Základní a Mateřské škole ve Střelicích,
Komenského 2, Střelice**

Platnost: od 1.září 2019

Ve Střelicích: 28.8.2019

OBSAH

Charakteristika ŠD	3
Program výchovy a vzdělávání	3
Cíle a kompetence	4
Členění tematické oblasti Člověk a jeho svět	6
– Místo, kde žijeme	7
– Lidé kolem nás	8
– Lidé a čas	9
– Rozmanitosti přírody	10
– Člověk a jeho zdraví	11
Ekonomické, materiální a personální podmínky	12
Hygiena a bezpečnost ve školní družině	13

CHARAKTERISTIKA ŠD

Družinu na naší škole navštěvují žáci 1. – 5. ročníku ZŠ. Tvoří ji 5 oddělení, v každém oddělení je 30 dětí.

Naše činnosti vychází z pedagogiky volného času. Cílem je vytvoření místa pro odpočinek dětí po vyučování, rozvoj osobnosti dítěte formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností.

PROGRAM VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

- Vychází z RVP naší školy, z kapitoly Člověk a jeho svět, který je uspořádán do pěti okruhů: Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas
Rozmanitosti přírody
Člověk a jeho zdraví.
- Program je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus, tedy pro děti navštěvující 1. – 5. ročník ZŠ.
- Program je tvořen podle polohy a podmínek naší školy.
- ŠVP je otevřený dokument, který se může během roku měnit, doplnit a upravovat.

CÍLE A KOMPETENCE

Cíle naší školní družiny jsou:

1. Kompenzovat u dětí jednostrannou zátěž během vyučování.
2. Správně motivovat děti nabízením zájmových činností, rozvíjet praktické dovednosti ve všech činnostech, vytvořit u dětí vztah k vlastnoručně vytvořenému výrobku.
3. Osvojení si takových schopností a dovedností, které umožní dětem zvládnout současný i budoucí život.
4. Vést děti ke schopnosti podřizovat se a chápat vzájemné vztahy v kolektivu.
5. Vést děti ke vzájemné komunikaci, rozvíjet u dětí přátelství a schopnost respektovat názory, práci a úspěchy vlastní i druhých.
6. Rozvíjet samostatné myšlení a tvoření vlastních prací.
7. Při výchovné činnosti vhodným způsobem navazovat na poznatky, které děti získaly ve škole.
8. Pěstovat základní pohybové dovednosti.
9. Naučit děti pozorovat přírodu, vést je k její ochraně.
10. Formou sociálních a komunikačních her vést děti ke správnému řešení konfliktních situací.

Formy vzdělávání:

1. Pravidelná činnost, která představuje tyto aktivity:
  - sportovní a rekreační činnost v tělocvičně a na školní hřišti
  - výtvarná a pracovní činnost – různé výtvarné techniky, výrobky z papíru, přírodnin, odpadových materiálů, příze, látky apod.
  - esteticko – výtvarná činnost zahrnuje rozvoj jemné motoriky, vyprávění, společné hry, dramatizace, osvojování základů společenského chování
  - příprava na vyučování
  - prohlubování znalostí o přírodě – hry v přírodě, práce s knihou, stolní hry apod.
2. Spontánní činnost:
je určena co nejširšímu okruhu zájemců. Zahrnuje například volné hry ve školním parku, na školní zahradě, ale i hry se stavebnicemi, využití stolních a deskových her apod.

Činnostmi ve ŠD rozvíjíme u dětí tyto kompetence:

1. Kompetence k učení

- učit se s chutí, dokončit započatou práci
- získané vědomosti dávat do souvislostí
- získané dovednosti uplatňovat v praxi
- dokázat zhodnotit své výkony

2. Kompetence k řešení problému

- započaté činnosti dokončit
- vymyslet nová řešení
- učit se rozlišovat správná a chybná řešení
- při řešení úkolů užívat matematických a logických postupů

3. Kompetence komunikativní

- učit se vyjadřovat své postoje, využívat různé informační zdroje a učit se je zhodnotit
- vyjadřovat vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi
- naslouchat názorů druhých

4. Kompetence občanské

- uvědomovat si svá práva a povinnosti
- odpovědně přistupovat k práci
- dbát na zdraví své i druhých

5. Kompetence sociální a interpersonální

- učit se organizovat, plánovat, řídit své aktivity
- uvědomovat si, odpovědnosti za své chování a nést za ně důsledky
- ve skupině spolupracovat, snažit se podřídit i prosadit.
- umět přijmout kompromis, projevit empatii

6. Kompetence k trávení volného času

- rozvíjet své zájmy v individuálních i organizovaných skupinových činnostech
- dokázat si vybrat zájmové činnosti podle vlastních dispozic
- umět říci „ne“ nevhodným nabídkám

ČLENĚNÍ TEMATICKÉ OBLASTI ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Tematická oblast Člověk a jeho svět se člení do pěti tematických okruhů. Z těchto okruhů pak vycházejí jednotlivé činnosti školní družiny.

1. Místo, kde žijeme

Patří sem poznání nejbližšího okolí školy i obce, ale také organizace života v rodině, v škole, ve společnosti, v obci, ve státě.

2. Lidé kolem nás

Žáci si osvojují základy a zásady vhodného chování mezi lidmi, seznamují se se základními právy a povinnostmi, začínají si uvědomovat význam a podstatu tolerance, empatie a vzájemné úcty.

3. Lidé a čas

Žáci se učí využívat svůj čas, budovat si správný režim dne a dodržovat jej, vytvářet návyky na pravidelnou a účelnou přípravu na vyučování a především na vyplňování volného času-vytvářením základů pro využívání smysluplné volnočasové aktivity.

4. Rozmanitost přírody

Žáci se seznamují s rozmanitostí a proměnlivostmi přírody živé i neživé během kalendářního roku.

5. Člověk a jeho zdraví

Žáci poznávají především sami sebe, získávají poučení o zdravotní prevenci, o zdraví a nemocech, o odpovědnosti za své zdraví.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. Místo, kde žijeme

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Vycházky v blízkém okolí školy s výhledy na jednotlivé části obce.</p> <p>Prohlubování znalosti místa /názvy částí, ulic, pozoruhodností/, pozorování změn v okolí.</p> <p>Seznamování se s pravidly silničního provozu a jejich dodržování, bezpečná nejkratší cesta do školy, didaktické hry s dopravní tematikou.</p> <p>Pomoc při udržování čistoty v okolí školy.</p> <p>Četba a vyprávění pověstí o Brně a Střelících, společná diskuse, malování a volná dramaturgie.</p>	<p><u>Škola</u> Besedování na téma „Má cesta do školy“, malujeme cestu do školy, poznávání dopravních značek. Seznamování se s řádem školy a školní družiny, s prostředím školy.</p> <p><u>Obec</u> Besedování na téma změny mého okolí, orientace v místě bydliště, i podle mapy.</p> <p><u>Domov</u> Povídání o domově, vlastní zážitky, ilustrace, význam slova domov – jeho jednotliví členové, pomoc při úklidu – zpříjemnění prostředí...</p>	<p>Pořádání dopravní soutěže.</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

2. Lidé kolem nás

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Osvojování pravidel společenského chování a jejich dodržování /slušný pozdrav, stolování, úcta ke starším lidem/.</p> <p>Osvojování základních práv a povinností dítěte.</p> <p>Vytváření kladného vztahu ke spolužákům, pomoc mladším a potřebným spolužákům, učení naslouchat ostatním, vycházení bez násilí.../.</p>	<p>Škola Pozorování různých povolání a zaměstnání lidí, jejich význam pro život ve společnosti formou her např. pexesa, puzzle, kvízy, námětové hry, vyprávění, sociální a komunikační hry... Přehrávání modelových situací – telefonování, nakupování, cestování... Výroba dárků pro kamarády – drhání náramků přátelství.</p> <p>Rodina Úcta ke starým i starším lidem, rodičům, k sobě samým. Výstavky obrázků – malování, fotografie, výrobky – dárky pro blízké / Den matek, Valentýn, Vánoce....</p> <p>Prevence Spontánní i plánované rozhovory - modelové situace / jak se chovat při setkání s cizími lidmi, správné řešení konfliktů/...</p>	<p>Výtvarná činnost- malování na chodníku. Výtvarné soutěže- např. Moje maminka, tatínek, Náš dům, Naše rodina na dovolené, Volný čas u nás doma, apod.</p> <p>Beseda o povolání.</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

3. Lidé a čas

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Dodržování pravidelného režimu a chodu ŠD (návyky – četba, odpočinek, kreslení, hry...)</p> <p>Vycházky, využití volného času, soutěže, sportovní hry.</p> <p>Pozorování ročních období, členění roku na čtvrtletí, měsíce, týdny, dny. Orientace v čase – minulost, přítomnost, budoucnost.</p> <p>Poznávání hodin, soutěže v určování hodin.</p>	<p>Hodiny Vyrábění hodin, kalendářů, obrázků z různých materiálů (papír, plst, modurit, hlína...) Soutěže – měření stopkami. Vývoj lidského a zvířecího života – dětství, dospělost, stáří – modelové situace, hry, výtvarné techniky.</p> <p>Zvyky a tradice Význam lidových zvyků, tradic, zábav a obyčejů – povídání, výroba masek (Mikuláš, čert, karnevalová maska), lidové pranostiky, Vánoce – výroba přáníček, dárků..., zpívání koled, přísloví, Velikonoce – pletení pomlázek, malování kraslic..., pověry – četba, ilustrace.</p> <p>Historie a pokrok Povídání a výrobky na různá témata –např. bydlení dříve, nyní a v budoucnu, šaty našich předků, technické vymoženosti naší doby – televize, rádio, mobil, počítače, kino...(kreslení, malování, modelování, hry...)</p>	<p>Beseda s archivářem naší obce.</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

4. Rozmanitosti přírody

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Vycházky do lesa – pozorování bylin, stromů i lesní a polní zvěře během různých ročních období, ilustrace, malování, modelování.</p> <p>Péče o pokojové rostliny – seznamování s různými druhy rostlin, jejich pojmenování.</p> <p>Četba knih, časopisů a pohádek s přírodní tematikou.</p> <p>Poslech pohádek, a shlédnutí filmů přírodě.</p> <p>Ekologická výchova – šetření vodou, elektrickou energií, třídění odpadu...</p> <p>Drobné práce na školní zahradě – úklid, okopávání...</p>	<p>Estetická výchova Výrobky tématicky zaměřené na přírodu (výzdoba třídy přírodninami, lisování listů, herbář bylin, postavičky a strašidla z přírodních materiálů – kaštany, žaludy, jeřabiny, kořenová zelenina, listy, mech, šípky, vazby ze sušených květín, dýňová strašidla, malování na kamínky, drátování kamínků.. Malování přírody na různé formáty papíru, různá technika</p> <p>Prohlubování znalostí o přírodě Prožitkové hry v přírodě – orientační hry, domečky pro skřítky, seznámení s turistickými značkami... Práce s atlasem světa, rostlin, hub, pozorování změn v přírodě a její proměny v různých obdobích – nebezpečí za bouřky, za mlhy, náledí a silného větru – jak se zachovat. Výsev obilí, řeřichy a semen jehličnatých stromů – pozorování klíčení a růstu, u jehličin následné přesazení do přírody. Pozorování ptačích hnízd, mravenišť, vývoj obojživelníků.</p>	<p>Vycházka do chráněného území Střelická bažinka</p> <p>Sběr papíru</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

5. Člověk a jeho zdraví

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Základní hygienické návyky – stolování, pořádek, větrání, sebeobsluha, šetření majetku.</p> <p>Základy společenského chování – zdraví, oslovení, požádání, poděkování...</p> <p>Odpocinek, relaxace.</p> <p>Tělovýchovné chvílky, pohybové a míčové hry, využívání školní tělocvičny a školního hřiště, využití sportovního náčiní a náradí.</p> <p>Bezpečnost na silnicích – dobře viditelné oblečení.</p>	<p>První pomoc Důležitá telefonní čísla, ošetření drobných poranění, prevence úrazů. Blízkost lesa – klíšťata, požáry. Povídání o zdravém životním stylu – sociálně patologické jevy (kouření, alkohol, drogy), beseda na téma Zdravá výživa .</p> <p>Komunikace a sebevzdělání Využití měsíčníků, týdeníků – didaktické hry, osmisměrky, křížovky, doplňovačky, rozvíjení slovní zásoby, příprava na vyučování, jazykolamy, vyprávění...</p> <p>Pracovní činnosti Rozvoj jemné motoriky – vystřihování, skládání papíru, vyšívání... - bezpečnost při práci a čistota práce. Příprava salátů z ovoce a zeleniny</p>	<p>Sběr léčivků – hluchavka bílá, jahodník, černý bez.</p> <p>Sběr šípků, podzimních plodů -využití na výrobky.</p> <p>Soutěž se zdravotní tematikou.</p>

Další témata: Jazyk a jazyková komunikace (didaktické hry, přednes, dramatizace, zásady slušného chování, rozhovory, diskuse), Matematika a její aplikace (rozpočítávání, body za hry, dělení do družstev, hry na obchod, matematické hádanky). Informační a komunikační technologie (dramatizace), Člověk a společnost (řešení konfliktů mezi dětmi, diskuse o problémech žáků), Umění a kultura (vystavování dětských prací, zpěv písní, poslech, recitace), Člověk a svět práce (hry na povolání – dramatizace, úklid, dodržování pořádku, pomoc při úklidu na hřišti).

EKONOMICKÉ, MATERIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

EKONOMICKÉ:

- Úplata za ŠD činí 100,- Kč za měsíc, hradí se ve dvou splátkách (v měsíci září 400 Kč a v měsíci lednu 600 Kč) bezhotovostně na účet školy. Část těchto finančních prostředků je použita na nákup materiálu pro výtvarnou, pracovní a sportovní činnost a na zkvalitnění interiéru jednotlivých oddělení školní družiny.
- Dle §11 vyhlášky č. 74/2005 Sb. může ředitelka výši úplaty snížit nebo od úplaty osvobodit. O úplném prominutí úplaty v případě žáků se sociálním znevýhodněním rozhoduje ředitelka školy po předložení příslušného dokladu.

MATERIÁLNÍ:

- Prostory ŠD tvoří herna ŠD, učebny 1.A, 2.B, 4.A a samostatně stojící budova vedle školy tzv. Domeček.
- Vybavení místností odpovídá činnostem a aktivitám ŠD. K odpočinku slouží hrací koutky, v herně koutek s gaučem a křesílka. Žáci mají k dispozici ve všech družinách využívaných prostorách společenské hry, dětské knihy, stavebnice a další potřeby pro zájmovou činnost.
- Nábytek je částečně opotřebovaný.
- K pohybovým aktivitám slouží školní tělocvičny, venkovní školní hřiště.
- Stravování je zajištěno ve školní jídelně.
- Prostory ŠD jsou bezpečné.

PERSONÁLNÍ:

- Ve ŠD pracuje pět vychovatelek, z nich čtyři splňují ÚSO pedagogického směru obor vychovatelství.
- Vychovatelky se každoročně podílí na školních akcích (vánoční strom, vánoční dílny, výlety, atletické závody, akce na Den dětí...).
- Vychovatelky se zúčastňují programů dalšího vzdělávání pedagogů, akreditovaných kurzů a také využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD.

HYGIENA A BEZPEČNOST VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

- Děti v odděleních využívají k odpočinkovým činnostem koberce a křesla, k pracovním činnostem, stolním i společenským hrám apod. stolky a židle.
- Místnosti jsou větrány okny, oddělení jsou vybavena umývadlem, osvětlením, koberce jsou pravidelně vysávány, stejně tak parketové podlahy.
- Sociální zařízení i šatny má ŠD společné se školou.
- Žáci obědvají ve školní jídelně, při obědech vychovatelky dbají na správné stravovací návyky a na hygienu před obědem a při stolování
- Žáky předávají učitelky vychovatelkám po skončení vyučování přímo v místnostech ŠD.
- Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v ZŠ, v ŠD, na školním hřišti, ve školní jídelně, v hale, při společných procházkách a ostatních akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti. Během školního roku je bezpečnost zdůrazňována při každé aktivitě, při které je zapotřebí ostrých či nějak nebezpečných předmětů, před každými prázdninami či dny volna jsou žáci také poučeni o bezpečném chování během dnů volna.
- Lékárnička pro první pomoc je umístěna v kabinetě I. stupně v přízemí ZŠ a je přístupná v ranních, dopoledních i odpoledních hodinách. Telefonní čísla rodičů pro případ úrazu nebo nemoci jsou uvedena v zápisních lístcích a v přehledu VVP. Vychovatelky byly proškoleny v základech 1. pomoci a jsou seznámeny se zdravotním stavem dětí.
- Vychovatelky spolupracují s rodiči a třídními učitelkami a bezprostředně reagují na výchovné a jiné problémy.

.....
Helena Fialová
ředitelka školy

.....
Yvona Hájková
vedoucí vychovatelka

Ve Střelicích 28.8.2019

